

Obsah

Contents

Seznam autorů List of Authors

xi

Předmluva Foreword

xiii

Miloš Hořejš
Design in the Years 1945–1960: Ideology Versus Continuity

Padesátá a šedesátá léta – ideologizace a desideologizace v přírodních vědách 1950s and 1960s – Ideologization and Disideologization in Natural Sciences

1

Jan Svoboda

Přípravy likvidace České akademie věd a umění a Polské Akademie

5

Umijetnosti – paralely a specifika

Preparing Liquidation of the Czech Academy of Sciences and Arts (Česká akademie věd a umění, ČAVU) and of the Polish Academy of Learning (Polska Akademia Umiętności, PAU) – Parallels and Particularities

Marek Ďurčanský

Proměny techniky v Československu v letech 1945–1960

13

Transformations of Technology in Czechoslovakia in the Years 1945–1960

Ivan Jakubec

Velký slovník československých techniků: tvorba neoficiálního

21

encyklopédického díla a jeho limity v padesátých letech 20. století

The Large Dictionary of Czechoslovak Engineers: Creating an Unofficial Encyclopaedic Work and its Restrictions in the 1950s

Zdeněk Vácha

Československá fyzikální chemie 1945–1960

32

The Czechoslovak Physical Chemistry in the Years 1945–1960

Jiří Jindra

Československá polarografie v poválečných letech

41

Czechoslovak Poligraphy in the Postwar Years

Michael Heyrovský

Explosia v prvním poválečném roce

46

Explosia Plant in the First Post-War Year

Marta Kohárová

Tradice československé rentgenografie

57

Traditions of the Czechoslovak Roentgenography

Ivo Kraus

Rentgenky a přístroje pro RTG difrakční analýzu CHIRANA <i>Roentgen Tubes, CHIRANA Instruments for the RTG Diffraction Analysis</i>	65
Jiří Marek	
Vlastimil Matula – významná postava poválečné radiologie <i>Vlastimil Matula – Prominent Personality in the Post-War Radiology</i>	73
Ivana Lorencová	
Poválečné proměny přístupu ke svědectví naší průmyslové minulosti <i>The Post-War Transformations in Attitudes towards the Testimony on our Industrial Past</i>	81
Milada Sekýrková	
Státní hrady a zámky (1948–1960): mezi vědou a dovolenou <i>State-Owned Castles (1948–1960): "Between Science and Holidays"</i>	89
Pavel Šopák – Jiří Knapík	
Ochrana památek v padesátých letech <i>Preservation of Monuments in the 1950s</i>	97
Marek Krejčí	
Počátky televizního vysílání ve světle sbírek NTM <i>The Beginnings of TV Broadcasting in the Light of the Collections of the National Technical Museum in Prague</i>	110
René Melkus	
Bytová výstavba v padesátých letech <i>The Housing Development in the 1950s</i>	128
Michal Novotný	
Sociologie bydlení v padesátých letech letech <i>The Sociology of Housing in the 1950s</i>	151
Lucie Zadražilová	
Vybrané architektonické a urbanizační projekty v Ústeckém kraji v letech 1945–1960. Proměny východisek pod vlivem společenských změn. <i>The Representative Architectonic and Urbanistic Projects in the District of the town of Ústí upon Elbe in the Years 1945–1960. Transformations of Starting Points under the Influence of Political Changes.</i>	170
Tomáš Pavláček	
Promarněná příležitost. Stavba československé dálnice do roku 1950. <i>Thwarted Opportunity: Building of the Czechoslovak Motorway until 1950</i>	182
Václav Lídla – Tomáš Janda	
Cesty designu dopravních prostředků v letech 1945–1960 <i>Paths of the Design of the Means of Transport in the Years 1945–1960</i>	197
Jiří Hulák	

KOVOTECHNA – začátky spolupráce podniků s průmyslovými výtvarníky <i>KOVOTECHNA – The Beginnings of Collaboration of Enterprises with Industrial Designers</i>	212
Jana Pauly	
Znovuzrození fontány z bruselské výstavy Expo 58 <i>The Rebirth of the Fountain from the Expo 58 Exhibition in Brussels</i>	221
Jana Pauly	
Průmyslový design 1945–1960. Ideologie versus kontinuita. <i>Industrial Design in the Years 1945–1960: Ideology Versus Continuity</i>	231
Jaroslav Polanecký	
Centralizační a vývojové tendenze ve strojírenství po roce 1945 na příkladu odvětví obráběcích strojů <i>Centralizing and Evolutionary Trends in the Machine Engineering after 1945 as Exemplified by the Field of Machine Tools</i>	239
Miloš Hořejš	
Stroje na zpracování informací, čili matematické: výpočetní technika v Československu 1945–1960 <i>Information Processing Machines or Mathematical Machines: Computing Technology in Czechoslovakia in 1945–1960</i>	257
Helena Durnová	
Letecký poradní sbor při Hospodářské radě předsednictva vlády v letech 1946–1950 <i>The Air Advisory Board by the Economic Council of the Presidium of the Government in 1946–1950</i>	265
Michal Plavec	
Nová generace tramvají typů T 1, T 2 a T 3 <i>The New Generation of Trams of Types T 1, T 2 and T 3</i>	281
Roman Vondra	
Resortní a podnikové výzkumnictví v prvních letech plánované ekonomiky <i>Departmental and Companies' Research in the First Years of the Planned Economy</i>	286
Hynek Stříteský	
Patentní úřad v Praze v letech 1945–1952 <i>The Patent Office Prague in the Years 1945–1952</i>	298
David Hubený	
Meopta a širokoúhlý film: poválečné soustředování domácí výroby promítací kinematografické techniky a testování systému technickou změnou <i>The Meopta Enterprise and the Wide-screen Film: The Post-war Concentration of Domestic Production of Cinematographic Technique and Testing of the System via a Technical Change</i>	311
Anna Batistová	

První dvě etapy poválečného plně elektrifikovaného československého státu: elektroenergetika v Československu v letech 1945–1960 <i>The First Two Periods of the Fully Electrified Post-war Czechoslovak State: The Electricity Industry in Czechoslovakia in the Years 1945–1960</i>	326
Jan Mikeš	
 Elektrifikácia Československa 1945–1948 s dôrazom na územie Slovenska <i>The Electrification of Czechoslovakia in the Years 1945–1948 with Emphasis upon the Territory of Slovakia</i>	336
Miroslav Sabol	
 Vývoj československé tankové techniky v letech 1945–1955 <i>Development of the Czechoslovak Tank Engineering in 1945–1955</i>	349
Ivo Pejčoch	
 Nejtemnější hodina: krize československé výroby pěchotních zbraní v první polovině padesátých let 20. stol. – příčiny, průběh, následky <i>The Darkest Hour: Crisis of the Czechoslovak Production of Small Arms in the First Half of the 1950s – the Causes, Course and Consequences</i>	357
David Pazdera	
 Hlavní směry a limity vědecké práce v podmínkách vojenského zdravotnictví a vojenského zdravotnického školství v letech 1945–1960 <i>The Main Trends and Limits of the Scientific Work in the Conditions of the Military Health Service and Military Health Education in the Years 1945–1960</i>	373
František Dohnal	
 Exploatace (okupovaného) Spojence: Aktivity tzv. Sdruženého podvýboru pro zpravodajské úkoly (C.I.O.S.) a Britského podvýboru pro zpravodajské úkoly (B.I.O.S.) v Československu na příkladě Škodových závodů v Plzni, 1945–1947 <i>Exploiting an (Occupied) Ally: The Activities of the Combined Intelligence Objectives Sub-Committee (C.I.O.S.) and the British Intelligence Objectives Sub-Committee (B.I.O.S.) in Post-war Czechoslovakia as Exemplified by the Škoda Pilsen Company in the Years 1945–1947</i>	385
Michal Šimůnek – Miloš Hořejš	
 Kladenské hutě v letech 1945–1960 <i>The Kladno Ironworks in the Years 1945–1960</i>	406
Josef Petrik	
 Jak jsme (ne)měli vlastní rudu <i>The Story of the Czech Iron Ore of Ejpovice</i>	416
Martin Lang	
 Genologie a česká literární věda (Úvod a několik komentářů k tématu) <i>Genre Studies ("Genology") and Czech Literary Scholarship</i>	423
Ivo Pospíšil	

Ideologie v dějinách české literárněvědné slavistiky a komparatistiky v letech 1945–1960	433
<i>Ideology in the History of the Czech Literary-Scientific Slavonic Studies and Comparatistics in the Years 1945–1960</i>	
Miloš Zelenka	
Periodikum <i>Život Plzeňska</i> : Možnosti odborné publikace regionální historie v padesátých letech	443
<i>The Periodical Život Plzeňska (Life of the Pilsen Region): Possibilities of Professional Publishing on the Regional History in the 1950s</i>	
Naděžda Morávková	
Julie Moschelesová – geografička po návratu z války	451
<i>Julie Moschelesová – A Geographer after her Return from the War</i>	
Jiří Martínek	
Komeniologie: setkávání a střetávání	456
<i>Comeniology: "Coming together and Clashes"</i>	
Jakub Hájíček	
Práha	
PhDr. Miloš Horák, Národní technické muzeum, Praha	
Ing. David Hubeny, Národní technické muzeum, Praha	
Mgr. Jiří Hulák, Národní technické muzeum, Praha	
Prof. PhDr. Ivan Jakubec, CSc., Ústav hospodářských věd a sociálních dějin, VŠE, Praha	
Tomáš Janda, Hradec Králové	
RNDr. Jiří Jindra, CSc., Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i., Praha	
Doc. PhDr. Jiří Knapík, PhD., Ústav historických oborů Filozofického přírodovědecké fakulty, Slezská univerzita v Opavě	
Doc. PhDr. Marie Kohářová, CSc., Muzeum hlavního města Prahy, Univerzita Hradec Králové	
Prof. RNDr. Ivo Kraus, DrSc., Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno	
Ing. Marek Krejčí, Národní památkový ústav, Praha	
RNDr. Martin Lang, Muzeum Slovenských rukopisů, Bratislava	
Václav Lídl, Praha	
RNDr. Ivana Lorencová, Národní technické muzeum, Praha	
Ing. Jiří Marek, Fakulta jaderné a rýžitné inženýrství ČVUT, Praha	
Mgr. Jiří Martínek, Historický ústav AV ČR, v.v.i., Praha	
Rene Melkus, Národní technické muzeum, Praha	
Ing. Jan Míkš, Fakulta elektrotechnická ČVUT, Praha	
PaeDr. Naděžda Morávková, PhD., Fakulta pedagogická, Pedagogické univerzity, Písek	
Mgr. Michal Novotný, Národní technické muzeum, Praha	
Jana Pauly, Národní technické muzeum, Praha	
PhDr. Tomáš Pavliček, Ph.D., Fakulta umění a designu, Univerzita J. E. Purkyně, Olomouc	
und Lehen	
Mgr. David Pazdera, Mladá Boleslav, a.s., Praha	
PhDr. Ivo Pejcoch, Vojenský historický ústav, Praha	
"prof." Josef Petrik, Národní technické muzeum, Praha	
Michal Plavec, Národní technické muzeum, Praha	
PhDr. Jaroslav Polánecký, PhD., Fakulta umění a designu, Univerzita J. E. Purkyně, Olomouc	